

på innovasjon og entreprenørskap.

- At jordbruket i samiske områder sikres som en bærekraftig næring og kulturbærer, og i dette også sikres et godt økonomisk og økologisk grunnlag. Og sikre små jordbruks-utøvere tilgang til landbruksarealer.
- At reindrifta beholdes som en samisk næring og kulturbærer, og sikres et godt økonomisk og økologisk grunnlag, samt styrke sosiale og kulturelle kår i næringen.
- At beitenæringene får dekket sine rovvilt-tap fullt ut.
- Tilrettelegge for flere fellesverksteder og veilederstillinger, bl.a Vardobaiki doudjesenter i Bjerkvik og doudje-veiledertjenester i lulesamisk område.
- Barn og unge må få muligheten til å lære duodje.
- Etablering av samisk helsesenter i Tysfjord.
- At man får helhetlige planer for verneområder, kraftutbygginger og nord-norgebanen, og at vindmølleparker til havs vurderes som mulige kilder til grønn energi. Dette for å ivareta hensynet til den samiske befolkning og dens fremtidige bosetning og næringsvirksomhet..

PROGRAM

for Sametingsvalget 2009

VESTHAVET VALGKRETS 5

Gjelder for valgperioden
2009 til 2013

1. Vibeke Larsen

2. Geir Johnsen

3. Inga-Lill Sundset

Válgabiire/Válggabijrra/Valgkrets 5 – Viestarmere/Viesttarmeara/Vesthavet

1. Vibeke Larsen, Narvikká/Narvik
2. Geir Johnsen, Loabák/Lavangen
3. Inga-Lill Sundset, Bådáddjo/Bodø
4. Arild Pettersen Inga, Suorta/Sortland
5. Berit Sara Oskal Eira, Loabák/
6. Agnar Kvernmo, Rivtták/Gratangen
7. Siv Sara, Vestvågøy
8. Ottar Skjellhaug, Fuosso/Fauske
9. Synnøve Søndergaard, Harstad
10. Kim Håkon Pedersen, Siellat/Salangen

Arbeiderpartiet.no

Bargiidbellodat áigu bargat dan badjelii ahte:

- Sámi oahppit oččot nuvttá oahpponeavvuid ja ahte suohkanat ja fylkasuohkanat geat fáallet oahpahusa sámegeielas ja sámegeillii oččot gokčojuvvot iežaset goluid.
- Movttidahttit sámi nuoraid váldit alit oahpu, ja ahte dát gelbbolašvuohta máhčáhuvvo sámi servodahkii.
- Sápmelaččat geat leat massán gielaset dáruiduhttima geažil oččot vejolašvuođa oahppat sámegeiela nuvttá oahpahusa ja kursaid bokte.
- Ásahit giellabease - oahppoguovddaža Loabágii.
- Ásahit ja addit ovdananvejolašvuođaid sámi mánáidgárddiide.
- Áddit biehtansámegeillii ovdananvejolašvuođaid ja nannet Biehtansámiid dálu ja museuma ekonomálaš dili.
- Lulli- Romssa " kulturbusse" viiddida guovllus ja šaddá sámi kulturbussen mii čadno giellaguovddažiidda.
- Guolastanpolitiikka sihkarasta ahte mearragáttebaiegegottit besset ávkástallat mearra riggodagain.
- Mearrasámiid árbevirolaš ressursavuodđu sihkarasttejuvvo, ja meahcastanealáhusat ja sámi geavahanárbevierut seailuhuvvot, ja ahte suohkanat berrejit oamastit guollešaddadankonsešuvnnaid.
- Heivehit sámi servodaga geasuheaddjin boahtevaš buolvaide hutkaivuoda ja bargosájiid ásaheame bokte.
- Eanandoallu sámi guovlluin sihkarasttojuvvo guoddevaš ealáhussan ja kulturguoddin, ja dakko bokte sihkarasttojuvvo maiddái buori ekonomálaš ja ekologálaš vuođu. Smávit eanandoallit galget maiddái sihkarasttot vejolašvuođaid háhkat eanandoalloeatnamiid.
- Boazodoallu bisohuvvo sámi ealáhussan ja kulturguoddin, ja sihkarastto buori. ekonomálaš ja ekologálaš vuođu ja buriid sosiála ja kultuvrralaš eavttuid ealáhussii.
- Ahte guođohanealáhusaide máksojit boraspiireváhgiid ovdas ollásit.
- Láhčit dili ásahit eanet oktasašduodjebájiid ja bagadalliid, e.e. Várdobáikki duodjeguovddaša Ráhkái ja duodjebagadallibálvulusaid julevsámiguovllui.
- Nuorat ja mánat galget beassat oahppat dudjot.
- Ásahit sámi dearvvašvuođaguovddaža Divttasvutnii.
- Oažžut obbalaš plánaid ráfidahttoneatnamiidda, elrávnjuhukseimiidda ja Davvi-Norgga ruovdemáđiidái, ja ahte bieggamillut ábis veardiduvvojit vejolaččan ráinnas energian. Dát ferte dahkot vuhtiiváldindihhte sámi álbmoga ja sin boahtevaš ássama ja ealáhusaid.

Barggijbelludagá válggaprogramma Viestarmera válggabijren ájggudahkaj 2009 – 2013.

Barggijbelludahka sihtá barggat dán ávdás:

- Sáme oahppe oadtju oahppanævojt návgá, ja suohkana ja fylkkasuohkana ma fálli áhpadusáv sámegeiellaj ja sámegeielan oadtju gálojt gábtjádum.
- Alodit sáme nuorajt alep áhpav váldátjit ja alodit sijáv máhtudagájnias sáme siebrudagájda máhttsat.
- Sáme gudi li gielav láhppám dárojuhttema diehti oadtju máhttelisvuodav sámegeielav oahppat návgá áhpadusá ja kursaj baktu.
- Vuododit giellabiese-bajássjaddamguovdátjav Loabágij.
- Vuododit ja ávdđanahthemáhttelisvuodajt vaddet sáme mánnagárdijda.
- Vaddet bihtámsámegeiellaj ávdđanahthemáhttelisvuodajt ja nannit Duoddara Ráfev,

bihtámsáme viesov ja museav.

- "Kultuvrrabussa" Oarjje-Råmsån vijdet guovlos ja sjaddá sáme kultuvrrabussan mij tjanáduvvá giellaguovdátjijda.
- Guolastanpolitiikka galggá duohtan dahkat bájke merragátten oadtju ávkástallat mera buondudagáv.
- Merrasámij dábálasj bivddovuodo galggá nannusin aneduvvat, ja miehtseáldusá ja sáme addnodábe galggi várajda váldeduvvat, ja guollebiebbmankonsesjávna galggi suohkanij háldon árrat.
- Hiebadit sáme siebrudagáv vaj bisselin boahte buolvajda sjaddá, innovasjávna ja barggosadjevuododime baktu.
- Ednambarggo sáme dáfuin galggá nannusin aneduvvat nanos áldussan ja kultuvrraguodden, ja navti aj galggap sihkarastet buorre ekonomalásj ja ekologalásj vuodov ednambargguj. Smávep ednambargge galggi oadtjot máhttelisvuodav addnuj váldet ednambarggoarealaj.
- Boahtsuáldus galggá aneduvvat sáme áldussan ja kultuvrraguodden, ja mij galggap sihkarastet buorre ekonomalásj ja ekologalásj vuodov boahtsuáldussaj, ja aj nanostuhttet sosialalásj ja kultuvrralásj diliit áldusán.
- Guohtomáldusá oadtju állásit mávsesum urudisáj vahágij ávdás.
- Láhtjet diliit vaj sjaddá máhttelis ienep aktisasjburggosajijt vuododit, ja bagádallamvirgijit lasedit, duola degu Várdobájke duodjeguovdátjij Ráhkán, ja duodjebagádallamdievnastusájt julevsáme guovlluj.
- Nuora ja mánat galggi bessat oahppat duodjuhit.
- Vuododit sáme varresvuodaguovdátjav Divttasvuodnaj.
- Oadtjot álleslasj plánajt suojedum ednamijda, el-fábmborgojda ja Nuortta-Vuonaruovddarahtáj, ja bieggamiello meran merastalladuvvi ruodná energijan, vaj várajda válddep sáme álmugav, boahte ájge árromsajijt ja áldusdájmajt.

Arbeiderpartiets valgprogram i Vesthavet valgkrets for perioden 2009 - 2013

Arbeiderpartiet vil arbeide for:

- Gratis læremidler til samiske elever og refusjonssatser som dekker kommuner og fylkeskommuners reelle kostnader ved å tilby undervisning i og på samisk.
- Å motivere samisk ungdom til høyere utdanning, og stimulere til at kompetansen tilbakeføres samiske samfunn.
- At samer som har mistet sitt språk gjennom fornorskning, gis mulighet til å få lære samisk kostnadsfritt gjennom opplæring/kurs.
- Etablering av språkbaddoppvekstsenter i Lavangen.
- Etablering og gi utviklingsmuligheter for samiske barnehager.
- Å tilrettelegge for revitalisering av pitesamisk språk, samt styrke driftsgrunnlaget for Pitesamisk hus og museum.
- "Kulturbussen" i Sør-Troms utvider sitt område og blir en samisk kulturbuss med base fra språksentrene.
- At fiskeripolitikken skal sikre at lokalsamfunnene langs kysten får nytte godt av råstoffgrunnlaget.
- Sjøsamenes tradisjonelle fangstgrunnlag må sikres, og ivareta utmarksnæringer og samiske brukstradisjoner, og at konsesjonene i oppdrettsnæringen skal eies av kommunene.
- Å gjøre det samiske samfunnet attraktivt for kommende generasjoner gjennom satsning